

**СТРУЧНО МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ ФОРМИРАНЕ РЕШЕЊЕМ ДИРЕКТОРА
ПЕДАГОШКОГ ЗАВОДА ВОЈВОДИНЕ
(број Решења: 35 од 17. 01. 2019. године)**

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Biológia az általános iskolák ötödik osztálya számára*, на мађарском језику аутора Горана Милићева и Ене Хорват, издавача „Klett” д.о.о, Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник превод *Биологија за пети разред основне школе* истих аутора, одштампаног на српском језику, издавача „Klett” д.о.о, Београд којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу решењем број:650-02-00168/2018-07 .

Уџбеник је подељен садржински на пет дела: *Az élet eredete és változatossága, A felépítés és a működés egysége mint az élet alapja, Az öröklődés és az evolúció, Élet az ökoszisztémában, Az ember és az egészség.* На крају уџбеника налази се *Válaszok és megoldások* и *Fogalomtár*.

Утврђено је да је уџбеник штампан са непромењеним садржајем, а измењен је у складу са чланом 40. став 1. и став 2. Закона о уџбеницима („Сл. гласник РС” број 27/2018) и да исти не подлеже поновном одобравању.

Анализиран је стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан. Показатељ 1 – наставно средство поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – није задовољен.

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и не нарушавају разумљивост градива:

- На 2. страни, реч „arhívuma” исправно је написати „archívuma”.
- На 9. страни, у тексту урамљеном смеђом бојом, уместо исказа „mi az élővel foglalkozó tudomány” потребно је писати „mi az élettel foglalkozó tudomány”.
- На 9. страни, у тексту урамљеном смеђом бојом, уместо исказа „milyen haszna van a biológiából szerzett tudásnak” потребно је писати „mi haszna van a biológiából szerzett tudásnak”.
- На 16. страни, у наслову „Egészség és egészség megőrzése” требало би ставити члан „az” после везника „és”.
- На 17. страни, први пасус је написан на збуњујући и несхватљиви начин, зато што у првој три реченици говори о енергији која се добија исхраном а у четвртој реченици већ говори о енергији која се добија из нафте и гаса.
- На 17. страни, испод наслова „Tudományosan gondolkodunk és dolgozunk” уместо реченице „Beszélgetsek el az órán, és próbáljátok minél jobban elmagyarázni, hogy egy technológia fejlődése miként veszélyezteti az élőlényeket és magát az embert is.”

trebalo би писати „Beszélgetsek el az órán, és próbáljátok minél jobban elmagyarázni, hogy a technológia fejlődése miként veszélyezteti az élőlényeket és magát az embert is.”

- На 17. страни, испод наслова „Tudományosan gondolkodunk és dolgozunk” уместо реченице „Igyekeztek meghatározni, mi az ok és következmények valódi sorrendje.” требало би писати „Igyekeztek meghatározni, hogy mik az okok és a következmények.”
- На 18. страни, код набрајања особине живих бића, после излучивања не треба писати заграду.
- На 19. страни, реч „kapcsolatba” исправно је написати „kapcsolatban”.
- На 21. страни, у трећој реченици, после речи „Ez” требало би писати члан „a”.
- На 21. страни, испод наслова „Az érzékenység”, у другој реченици испред речи „körülötte” требало би писати члан „a”.
- На 24. страни, код описа 2. задатка, реч „kellet” исправно је написати „kellett”.
- На 25. страни, питање за први задатак требало би писати у множини.
- На 25. страни, у опису петог задатка, на крају прве реченице непотребно је писати реч „élőlény”.
- На 27. страни, на крају последње реченице другог пасуса речи „terülnek el” требало би писати у једнини „terül el”.
- На 27. страни, испод наслова „Gondolkodj el!”, мерну јединицу m^2 исправно је написати m^2 .
- На 29. страни, уместо питање „Vajon melyik részek alkotják az élőlényeket, és hogyan működnek együtt, hogy lehetővé teszik a táplálkozást, légzést, mozgást, növekedést vagy a szaporodást?” потребно је писати „Vajon melyik részek alkotják az élőlényeket, és hogyan működnek együtt, hogy lehetővé tegyék a táplálkozást, légzést, mozgást, növekedést vagy a szaporodást?”
- На 31. страни, у првом пасусу испред речи „százszorszéről” потребно је писати члан „a”.
- На 32. страни, код другог кружића, реч „játsonak” исправно је написати „játsonak”.
- На 34. страни, на крају другог питања не потребно је писати „hanem azok mégis inkább a sejtek”. После овог питања требало би писати „Válaszod példákkal támaszd alá”.
- На 40. страни, код другог задатка испод наслова „Ellenőrizd a tudásod!”, испред речи „többsejtű” уместо члана „az” потребно је писати члан „a”.
- На 47. страни, код 3. задатка, на крају питања „mi lenne ha nem lenne öröklődő tulajdonság?” уместо тачке требало би ставити знак питања.
- На 51. страни, у последњој реченици (питању) изнад наслова „Gondolkodj el!” уместо речи „ezt” потребно је писати „ez” и на крају питања требало би ставити упитник.

- На 51. страни, испод наслова „Gondolkodj el!”, на крају питања (која се налази у загради) потребно је писати упитник.
- На 57. страни, на крају другог пасуса непотребно је писати „akiknél a légzés ütemét mérjük”.
- На 60. страни, на крају пете реченице другог пасуса непотребно је писати две тачке.
- На 61. страни, у другој реченици испод наслова „A kiválasztás a növényeknél” уместо речи „neki” потребно је писати „nekik”.
- На 61. страни, уместо реченице „Ezért általában a levelekben gyülemlenek fel ezek az anyagok” потребно је писати „Ezek az anyagok általában a levelekben gyülemlenek fel”.
- На 62. страни, исод наслова „Tanulunk tanulni”, код описа првог задатка испред речи „jegyzetekben” уместо члана „a” потребно је ставити зарез.
- На 69. страни, у петој реченици другог пасуса, после речи „kövülte” непотребно је писати реч „és”.
- На 69. страни, на крају наслова „Az állatok hogyan érzékelik a világot” требало би ставити знак питања.
- На 71. страни, на крају шесте реченице трећег пасуса, реч „felszínéről lehül” исправно је написати „felszíne lehül”.
- На 70. страни, на крају наслова „A növények hogyan érzékelik a világot” требало би ставити упитник.
- На 71. страни, у болдованој реченици реч „mószere” исправно је написати „módszere”.
- На 75. страни, у опису задатка реч „lejobban” исправно је написати „legjobban”.
- На 95. страни, у трећој реченици испод наслова „A tudás és a szó hatalama”, уместо речи „amelyet” потребно је писати „amelyeket”.
- На 99. страни, исказ у загради „az időn keresztül”, у првој болдованој реченици нема смисао.
- На 99. страни, на крају последње реченице изостављена је тачка.
- На 107. страни, у првом пасусу реч „említet” исправно је написати „említett”.
- На 117. страни, у првој реченици изостављен је реч „már” после речи „ma”.
- На 119. страни, у наслову, уместо реч „tulajdonságainak” потребно је писати „tulajdonságai”.
- На 123. страни, код 6. задатка у опису под b), реч „össze” исправно је написати „összes”.
- На 136. страни, на крају описа сваког проблема које биљке својим адаптацијама решавају потребно је ставити тачку зареза.
- На 136. страни, код трећег проблема у загради, испред речи „őszibarack” уместо члана „a” потребно је ставити члан „az”.

- На 138. страни, испод наслова „Tudomány az életről, tudomány az életben”, уместо реченице „Legjobb, ha valamilyen természetű növény lesz, melyből táplálékot vagy anyagot kapunk, vagy valamilyen háziállat.” потребно је писати „Legjobb, ha valamilyen természetű növényt választasz, melyből táplálékot vagy anyagot kapunk, vagy valamilyen háziállatot.”
- На 138. страни, у последњој реченици уместо речи „szervezzetek” потребно је писати „szervezzétek meg”.
- На 139. страни, код 4. задатка, у опису под 2) реч „túlélje” исправно је написати „túléljen”.
- На 141. страни, у трећој реченици првог пасуса, реч „meglebegted” исправно је написати „meglebegtet”.
- На 141. страни, испод наслова „Gondolkodj el!” и у првом пасусу, уместо реченице „Kivágni a tölgyfákat, azt jelent, hogy megölni az embereket” требало би писати „A tölgyfák kivágása az emberek megölését jelenti”.
- На 143. страни, у првом квадратићу, реч „erő” исправно је написати „erős”.
- На 145. страни, у последњој реченици уместо речи „kúszás” требало би писати „mászás”.
- На 149. страни, у опису задатка уместо речи „hasonlóan” требало би писати „és így tovább”.
- На 152. страни, испод наслова „Adatok és számok – gyűjtsd össze, rendszerezd és használd”, у шестој реченици реч „jegyez” исправно је написати „jegyezd”.
- На 154. страни, у трећој реченици уместо реч „nekik” потребно је написати „neki”.
- На 154. страни, у петој реченици реч „helyezetek” исправно је написати „helyeztetek”.
- На 154. страни, уместо реченице „A megfigyelés eredményeit táblázatban és vázlat formájában is le kell jegyezned a füzetben.” потребно је писати „A megfigyelés eredményeit táblázat és vázlat formájában is le kell jegyezned a füzetbe.”
- На 156. страни, уместо описа 2. задатка „Élénkpiros színű szárnyak pettyekkel a katicabogaraknál fontos alkalmazkodás, mert:” „Az élénkpiros, pettyes szárnyak a katicabogaraknál fontos alkalmazkodás, mert:”
- На 161. страни, у првој реченици реч „lehenek” исправно је написати „lehetnek”.
- На 162. страни, у другом пасусу реч „kagylóhéj” требало би писати после речи „teknő”.
- На 162. страни, испод наслова „Érdekesség” реч „nyelt” исправно је написати „nyert”.
- На 167. страни, у тексту код трећег тачка после зареза непотребно је писати везник „és”.
- На 168. страни, на крају првог пасуса, после питање требало би ставити упитник.

- На 171. страни, испод наслова „Gondolkodj el!” реч „farkasa” исправно је написати „farkas a”.
- На 172. страни, у четвртој реченици реч „véglett” исправно је написати „véglet”.
- На 172. страни, у табелу, испред речи „örökletes” потребно је писати члан „az”, а испред речи „környezet” требало би писати члан „a”.
- На 182. страни, у табелу код 4. задатка испред речи „hasonló” непотребно је писати члан „a”.
- На 198. страни у послењој реченици испод наслова „Ellenőrizd a tudásod” реч „tájékozódhatnak” требало би писати у једнини.
- На 199. страни, код 5. задатка реч „Magyarázz” исправно је написати „Magyarázd”.
- На 200. страни, уместо реченице „Az egészséget valahogy nyilvánvalónak tekintik, és könnyelműen veszik, amikor pedig rosszul érezzük magunkat és megbetegszünk, elmegyünk az orvoshoz, aki számunkra gyógyszereket ír fel.” требало би писати „Az egészséget valahogy nyilvánvalónak tekintjük, és könnyelműen vesszük, amikor pedig rosszul érezzük magunkat és megbetegszünk, elmegyünk az orvoshoz, aki számunkra gyógyszereket ír fel.”
- На 200. страни, на крају последње реченице требало би ставити тачку.
- На 210. страни, у последњој реченици испод наслова „Tudományosan gondolkodunk és dolgozunk” уместо речи „későn fogtok lefeküdni” потребно је писати „későn fekszetek le”.
- На 213. страни, у последњој реченици првог пасуса, после зареза уместо речи „de egyes változások” требало би писати „még más változások”.
- На 218. страни, у другој реченици другог пасуса реч „nehézkes” исправно је написати „nehézkesen”.
- На 218. страни, уместо прве реченице другог пасуса „Még egyszer nagyon fontos megemlíteni az „energiaitalok” káros hatását a szervezetre, különösképpen a gyerekek egészségére.” потребно је писати „Fontos megemlíteni az „energiaitalok” káros hatását is a szervezetre, különösképpen a gyerekek egészségére.”
- На 219. страни, у последњој реченици испред речи „szokásaikon” потребно је писати реч „az egészségtelen”.

Показатељ 2 – Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4.

Показатељ 4 – Страни изрази се користе само када је то неопходно – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником. Непознате или мање познате речи прецизно су објашњена у Речнику на крају рукописа превода уџбеника.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу.

Након пажљивог оцењивања, закључује се да је садржај рукописа превода уџбеника *Биологија уџбеник за пети разред основне школе на мађарском језику* непромњен у односу на уџбеник на српском језику.

Потенцијалном Издавачу оставља се одговарајући рок за отклањање уочених недостатака, у складу са Законом о уџбеницима („Сл гласник РС“ број 27/2018).
